

ΕΠΑΡΧΙΑΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟ ΣΥΓΝΕΦΑΚΙ

 ΤΟΝ μεγάλο κάμπο τὸν ζακυνθινό, τὸ κτῆμα τοῦ Πανάγαρη εἶνε ἀπὸ τὰ μικρότερα. "Ἐνα χαμηλὸ σπιτάκι γλωμοκίτοινο, μὲ δυὸ κχμαροῦλες, ἀνάμεσα σὲ ροδοδάφνες" ἐμπρός του, δεξιὶ κι' ἀριστερᾶ στὸ μεγάλο στρατόνι, ἔξη-όπτω ἄλωνιχ, καλοχαραγμένα καὶ περιποιημένα· δίπλα του ἔνα μικροσκοπικὸ ἀμπελάκι μὲ διαλεκτὰ σταφύλια φαγουλάρικα· καὶ πίσω του, ὡς πέρα ἑτὸν ἄλλο δρόμο, κάμποσα στρέμματα γῆς, φυτευμένα ὅλο καὶ σταφίδα. Ἡ σταφίδα του ὅμως εἶνε πρώτης ποιότητος, γοντρόρρωγη καὶ μαύρη καὶ γυαλιστερὴ σὰν βελουδένια, τρυγίεται ὅταν πρέπει, ζεραίνεται ὅπως πρέπει, λυγνίζεται μὲ μεγάλη προσογή, ἀκριβοπουλίεται, κ' ἔτσι τὸ μικρὸ κτῆμα τοῦ Πανάγαρη αἰσίζει ὅσο κ' ἔνα μεγαλήτερο.

Δηλαδὴ ἀξίζε... γιατὶ σήμερα δὲν ξέσω πιὰ τί γίνεται. Ἡ ιστορία, βλέπετε, ποῦ θὰ τὰς διηγηθῶ, εἶνε παληγά. Πρέπει νὰ πέρχασαν ἀπὸ τότες εἰκοσὶ γρόνια, ἵσως καὶ περισσότερα, μὰ δεκχαπέντε μέτα τὸ νερό... "Ε, ἐκείνη τὴν ἐπογή ἡ σταφίδα δὲν εἶχε καταντήσει ἀκόμη πρᾶμα τοῦ ριξιμοῦ. Οὔτε ὁ περονόσπορος ἔκανε τόση θοκῆσι, οὔτε ἡ φυλλοξέρα, οὔτε ἡ παρακράτησι. Καὶ ἂν ἐσυμβούλευε τότε κκνεῖς τὸν γέρο - Πανάγαρη — Θεός σγωρέσ' τον! — νὰ ξεκουσθουλώσῃ τὸ κτῆμά του καὶ νὰ τὸ κάμη, λαχχανόκηπο, θὰ τὸν ἔκυτταζε σὰν τρελὸ μὲ γχμόγελο, ἡ αγριεμένος θὰ τὸν ἔφτυνε κατάμουστρα.

Γιὰ τὸν Πανάγαρη, ζακυνθινὴ σταφίδα ἀπὸ τὸ κτῆμά του κ' ἐγγλεζικὴ λίρα, ἥταν ἔνα καὶ τὸ αὐτό. Μὲ μοναχὴ τὴ διαφορά, πῶς τούτη - ἐδῶ ἡ ξανθὴ ζηθελε λιγώτερον τόπο ἀπὸ τὴ μαύρη. "Αλλὰ κι' ἀυτὸ δὲν τὸ καταλάβαινε καλά, παρὰ ὅταν ἀδειαζει πιὰ τὰ ἄλωνια κ' ἐγέμιζε ἡ κρυφὴ γωνίτος τοῦ οκρίνιου, τοῦ στεσεοῦ, ποῦ τοῦ ἐγρηγόριενε γιὰ κάστα... "Ετσι, πολλὲς φο-

ρες ποῦ ἀπὸ τὸ πέτρινο ἔξωτερικὸ κεφαλόσκαλο τοῦ σπιτιοῦ του, ἀγνάντευ μὲ κρυφὴ χαρὰ τὸ μαῦρο θηταυρό, ξαπλωμένο 'τς ἀλώνια τὰ φλοισμένα, νὰ σιγοφένεται, 'εταὶ μάτια του ἔπαιρνε θωρίες χρυσωπές. Ἡταν μάλιστα στιγμές, ποῦ τὸν ἔβλεπε νὰ λάμπῃ σὰ χρυσάφι ἀληθινό. 'Σ αὐτὸ μπορεῖ νὰ ἔφταιγε, λίγο πολύ, κι' ὁ μεγάλος χρωματιστής, ὁ ἥλιος· μὰ ἡ ἴδεα πῶς σὲ λίγο θᾶλλαζε τὴ σταφίδα του μὲ λίρα, τὸν ἐκυρίευε σύψυχο, καὶ τὸν ἔκχαμνε νὰ βλέπῃ χρυσᾶ, ἀκόμη καὶ τὴ νύκτα.

Δυὸ μεγάλους ἐχθροὺς εἶχε ἡ σταφίδα - λίρα: "τὸ σκουλῆκι καὶ τὴ βρογή." Οσο γιὰ τὸ σκουλῆκι, ἔφθανε τὸ καλὸ κ' εὐσυνείδητο θειάφισμα τοῦ ἀμπελιοῦ, καὶ ὁ Πανάγχαρης ἐπιστατοῦσε ὁ ἴδιος τὴν ἐσγασίκ, κ' ἔφροντιζε νὰ μὴ μείνῃ οὕτε φυλλαράκι ἀθειάφιστο. Τὴ βρογή ὅμως μὲ τί νὰ τὴν πολεμήσῃ; 'Εδῶ πιὰ ἀς ἔβαζε τὸ γέρι του ὁ Θεὸς καὶ ἀς βοηθοῦσε ἡ Τύχη... Κάθε πρωὶ καὶ κάθε βράδυ ὁ Πανάγχαρης ἐρωτοῦσε τὸν ούρανὸ μὲ ἀγωνία, κι' ἀλλοίμονο ἀν ἔβλεπε κανένα ὑποπτο σημάδι!... Γιὰ νὰ ἔξασταχλισθῇ ἡ ἐσοδεία, ἐκεῖνες τὲς ὄκτὼ ἡ δέκα ἡμέρες — ἀπὸ τὰ τέλη τοῦ Ἰουλίου ἔως τὶς ἀργεῖς τοῦ Αὔγουστου, — ποῦ ἡ πρώιμη σταφίδα ἦταν ἀπλωμένη στ' ἀλώνια, ἔπρεπε νὰ μὴν πέσῃ οὕτε ψιχάλα. 'Ο Πανάγχαρης δὲν ἐφοβόταν μόνο τὴ μπόρα, τὸν ὅμβρο, τὸν κατακλυσμό, ποῦ κάποτε συνεπάιρνει ὁ ἀδικητῆς τὸν καρπὸ ἀπὸ τ' ἀλῶνι 'στὸν τράφο... "Ετρεμε καὶ τὴ μικρότερη βρογή, τὴν ψιχάλα, ἀκόμη καὶ τὴν ὑγρασία, ποῦ ημποροῦσε νανακόψη τὸ κανονικὸ ψήσιμο τῆς σταφίδας του, καὶ ἀπὸ πρώτης ποιότητος νὰ τὴν κάμη παρακατινή, νὰ τὴν ἔξευτελίσῃ, νὰ τὴν καταστρέψῃ... Τὰ ληρόπανά καὶ οἱ ψάθες, ποῦ τὰ εἶχεν ἀφθονα γιὰ νὰ τὴν σκεπάζῃ σὲ τέτοιες κακὲς ὥρες, δὲν ἔκχαναν τίποτε ἄλλο, παρὰ νὰ λιγοστεύουν τὴ ζημία, ὅχι καὶ νὰ τὴν ἐμποδίζουν. Αὐτὸ ἦταν μόνο στὸ γέρι του Θεοῦ... .

'Ο Πανάγχαρης ἐπίστευε στὸν Θεὸ καὶ τὸν ἀγαποῦσε καὶ τὸν ἐλάτρευε, ἀλλὰ μὲ τὴ λατρεία ἐκείνη ποῦ προσφέρει κανεὶς σ' ἔναν ἄνθρωπο δυνατώτερό του ὅσῳ τὸν εὐεργετεῖ, ἔτοιμος πάντα νὰ δυταρεστηθῇ μαζί του καὶ νὰ ποσκιρτήσῃ, ἀν ποτε τυχὸν ὁ λατρευτὸς τοῦ ἔκχαμνε κακό. "Ετσι κι' ὁ Πανάγχαρης, ὁ θεοφορούμενος, ἔκχαμνε προσευχὲς κι' ἀναβε κεριὰ στὶς ἐκκλησίες ὅσῳ δὲν ἔβρεχε, γιὰ νὰ μὴν βρέξῃ. "Αν ἔβρεχε ὅμως στὴν κρίσιμη ὥρα, — κι' αὐτὸ συνέβηκε κάμποσες χρονιές, μ' ὅλα τὰ κεριά, — ύστερ' ἀπὸ τὴ γυναικά του, τὰ παιδιά του, τὸ σέμπρο του, τὰ κοπέλια του, καὶ κάποτε πρῶτ' ἀπ' ὅλους, ὁ Πανάγχαρης ἔβριζε κ' ἔβλαστημοῦσε τὸν Θεό.

— Κακομείρη μου, τοῦ ἔλεγε τότε ἡ γυναική του· ὁ Θεὸς
θὰ σοῦ τὸ θυμηθῆ καὶ νὰ ιδῆς ποῦ θὰ βρέξῃ καὶ τοῦ χρόνου!..
Καὶ τότε ὁ Πανάγαρης ἔδεινε τὴν γυναική του.

* * *

.... Ἐξημέρωσε Κυριακὴ αύγουστιάτικη. Ἡ σταφίδα ὅλη ἀπλωμένη 'ετ' ἀλώνια καὶ τὸ φήσιμο σγεδὸν τελειωμένα. Αὔριο κι' ὅλας ὁ Πανάγαρης ἐλογάριαζε νὰ τὴν σηκώσῃ σὲ σωρούς, καὶ τετάρτη ἡ πέμπτη νὰ τὴν βάλῃ πιὰ στὰ σακκιὰ καὶ νὰ τὴν στείλῃ 'ετὴ σαράγια τῆς γώρας. Ἡταν καταγαρούμενος, ησυχος, ὅπως ὅλοι οἱ ζακυνθινοὶ σταφιδάδες, μικροὶ καὶ μεγάλοι, ἐκεῖνο τὸν χρόνο. Εἶχε γίνει σταφίδα λίγη καὶ καλή, κ' ἡ περισσότερη εἶχε σηκωθῆ κιόλας ἀπὸ τ' ἀλώνια ἄβρογη. Καὶ οἱ τιμές πολὺ καλές, κι' ὁ καιρὸς ὡς τώρα λαμπρός...

Τὸ ψυχρὸ ἀεράκι τῆς γλυκεῖᾶς αὐγῆς, ίκανὸ νὰ εὐφράνη κάθε ἄλλον ἀνθρωπὸ στὴ λαύρα τοῦ καλοκαιριοῦ, τὸν Πανάγαρη τὸν ἀνησύχησε. Μπᾶ! κάπου κοντά, γένες, τὴν νύκτα, θὰ εἴχε βρέξει... Μήπως σήμερα ἡ αὔριο θὰ ἔβρεγε κ' ἐδῶ;... Αὐτὸ μᾶς ἔλειπε τὴν τελευταίχν τίμέρα... νὰ πνιγοῦμε σὲ μιὰ κουταλιὰ νερό, ποῦ λέει ὁ λόγος... "Ογι δά!"

Κατὰ τὴν συνήθειά του, ὁ Πανάγαρης ἀνέβηκε 'ες ἔνα μικρὸ ὑψωμα καὶ παρατήρησε μὲ προσογή τὸν οὐρανό, γύρω - γύρω ὅλο τὸν ὄριζοντα, καὶ ἀπάνω ὡς τὸ ζενίθ. Τίποτα. Ελαχιπέ καταγάλανος, γελαστός, ἀγαθώτατος. Οὔτε σύγνεφο, οὔτε συγνεφάκι, οὔτε καταγνιά. Κ' ἔνα γῦρο, τὰ μυκρινὰ βουνὰ ἔξεγώριζαν καθαρώτατα.

Ο Πανάγαρης ἔκαμε τὸ σταυρό του κ' ἥταν ἔτοιμος νὰ κατεβῇ, ὅταν ἔξαφνα τοῦ ἐτράβηξε τὸ μάτι καὶ τὴν προσογή ἔνα σημιχάκι, ἔνα μυραδάκι τόσο δά, ἔνας μικρὸς λεκές επάνω στὸ ἀπέραντο γχλάζιο, πρὸς τὰ δυτικά, μὰ τόσο μικρός, ποῦ ἄλλο μάτι λιγώτερο ἀνήσυχο ἡ γυμνασμένο ἀπὸ τὸ δικό του, δὲν θὰ τὸν ἔβλεπε ποτέ.

Ἡταν σύγνεφο;... Ναι, χωρὶς ἄλλο... Άλλὰ νὰ ἔφευγε ἡ νὰ ἐργόταν; Καὶ τί εἰδους σύγνεφο ἥταν;

Ο Πανάγαρης ἐκάρφωσε τὸ μάτι του ετὸ μυραδάκι κάμπιση ὥρη, μὲ μεγάλη προσογή, καὶ τὸ εἶδε σὲ λίγο πιὸ μεγάλο...

Τὸ σύγνεφο ἐπλησίαζε,—κ' ἥταν σύγνεφο βρογῆς.

"Ελχ, Χριστὲ καὶ Παναγιά!...

Φοβήθηκε κάπως ὁ Πανάγαρης, σταυροκοπήθηκε μ' ἄλλο

αἰσθημα τώρα, ἀλλὰ δὲν μποροῦμε νὰ πούμε καὶ πῶς τὰ ἔγρειά-
σθηκε. "Ενα συγνεφάκι τόσο μικρό, τί ἦτον ίκανό; νὰ κάμη;
"Η ὅψις τ' οὐρανοῦ ἡ γελαστή τὸν παρηγοροῦσε καὶ τὸν κα-
θησύχαζε. "Οχι, οχι, ὁ διάβολος νὰ σκάσῃ, ἡ σταφίδα του φέ-
τος ἤταν λίρα..."

"Ἐπῆγε μὲ τὴν γυναικα του καὶ μὲ τὰ παιδιά του στὴν ἐκ-
κλησία, — στὴν Ἀγία Παρασκευή, τὸ παρακλῆσι τῆς γειτονι-
κῆς βίλλας, — ἄναψεν ἔνα κερί στὴν είκόνα, καὶ παρακάλεσε
τὸν Θεὸν γιὰ τὴ σταφίδα. Καὶ μάλιστα μὲ κάποια πονηριά,
ώσταν νὰ ἥθελε νὰ τὸν φιλοτιμήσῃ τὸν μεγαλοδύναμο Γέρο του,
τὸν εὐχαριστησε κιόλας γιὰ τὴ σωτηρία της..."

Εἶχε σταθῆ μολοτοῦτο κοντὰ στὴν πόρτα, καὶ σ' ὅλο τὸ
διάστημα τῆς λειτουργίας, ἐκύτταζε συχνὰ - πυκνὰ τὸν οὐρανό.
"Ε, τὸ κομμάτι ποῦ εφκινόταν ἀπὸ ἔκει, ἤταν καθηρώτατο.

"Απόλυτε ή ἐκκλησία κ' ἔξεχινησαν γιὰ τὸ κτῆμα. "Εξα-
φνα, στὸ γύρισμα ἐνὸς δρόμου, ὁ μεγάλος γυιὸς τοῦ Πανάγαρη.
ἐστήκωσε τὸ χέρι του κατὰ τὸν οὐρανὸ κ' ἐφώναξε:

— Πατέρα!.. γιά τ'οι!.. (Κύτταξε!)

— Ω! τί εἴν' αὐτό;

Τὸ μαῦρο συγνεφάκι εἶχε πλησιάσει κ' εἶχε σταθῆ ίσα - ίσα
ἐπάνω ἀπὸ τὸ κτῆμα τοῦ Πανάγαρη...

"Ολος ὁ ἄλλος οὐρανὸς ἀσυγνέφιαστος. "Ηλιος, χαρὰ Θεοῦ.

— Διάολε! Πίσω μου σ' ἔγω, Σατανᾶ! ἔκαμεν ὁ Πανάγα-
ρης, καὶ σαστισμένος, μ' ἔνα γέλιο πικρό, γεμάτο ἀνησυχία,
ἐτάχυνε τὸ βῆμα.

* * *

"Ο σέμπρος καὶ ὅλα σχεδὸν τὰ κοπέλλια του ἔλειπαν. Εἶχαν
πάγη στὴν ἐκκλησιά τοῦ γωριοῦ, δυὸς ὥρες δρόμο. Μόνον ὁ μι-
κρός Κωνσταντῆς ἤταν ἔκει, καὶ ύποδέγκηκε τ' ἀφεντικὰ μὲ
φωνὲς καὶ κινήματα φόδου:

— Τ' εἶνε πάλι τοῦτο; Μὴ θάχουμε καμιαὶ μπόρα;

— "Αμε στὸ διάστολο καὶ σύ, ποῦ εἴπες τὸν κακὸ λόγο!...
ἐφώναξε ὁ Πανάγαρης. "Οχι νὰ μὴν ἔχουμε μπόρα! Νά, συγνε-
φάκι εἴνε καὶ θὰ περάσῃ. Δὲν τὸ βλέπεις;

Κ' ἐστήκωσε τὸ χέρι του κ' ἔδειξε τὸ σύγγεφο.

"Ήταν στρογγυλό, σὰν πελώριο βουτοῦλι ἀπὸ μπαμπάκι. Κατα-
μεσῆς στὸ μικρὸ κτῆμα, ἐπάνω ἀπὸ τὸ σπιτάκι μὲ τὶς ροδο-
δάρφνες, καὶ ἀρκετὰ χαμηλά, μὲ τὸ περισσότερο μέρος πρὸς
τ' ἀλώνικα. Στὸ κέντρο μολυβί, σχεδὸν μαῦρο, στὶς ἄκρες
λευκό, χρυσωμένο ἀπὸ τὸν ἥλιο. Τι περίεργα σύμβιερο!

Καὶ νά, ίσα - ίσα τὴ στιγμὴ ποῦ ἐσήκωσε τὸ χέρι του ὁ Πανάγαρης, λέει καὶ τοῦ ἔδωκε τὸ σύνθημα, τὸ συγνεφάκι ἔλαμψε στὴ μέση μὲ μιὰ μικρὴ ἀστραπούλα, μενεξεδένια, σχεδὸν ἀθώρητη στὸ φῶς τῆς ἡμέρας, καὶ ἀφησε μιὰ βροντή.

‘Ο Πανάγαρης ἀλαφιάσθηκε.

Τὸ θηρίο, ποῦ ἐνόμιζε πῶς θὰ περάσῃ ἡσυχο, στεκόταν καὶ ἐμούγγριζε. ‘Α, πολὺ κακὸ σημάδι!

Νά, ή ώρα νὰ βρέξῃ!.. Μικρὸ - μικρὸ τὸ συγνεφάκι, ἀλλὰ τὸ νερὸ ποῦ μπόρουσε νὰ ρίξῃ τῆς ἔφθινε τῆς μαύρης σταφίδας του...

Καὶ νά, κι: ἀλλη βροντή, δυνατώτερη ἀπὸ τὴν πρώτη...

‘Ο Πανάγαρης ἐχύθηκε ἀλαλιασμένος. Τώρα πιὰ εἶγεν ίδη οὗλο τὸν χίνδυνο, ὅλη τὴ συμφορὰ ποῦ ἐκρεμάσθηκε κυριόλεκτικῶς ἐπάνω ἀπὸ τὸ θηραυρό του.

— Γρήγορα! ἐπρόσταξε ληρόπανα καὶ ψάθες!

‘Ο μικρὸς Κωνσταντῆς, ή γυναικά του καὶ τὰ παιδιά του, μὲ τὰ κυριακάτικα, αὐτὸς ὁ ίδιος, ἔτρεξαν σὰν ἀστραπή, νὰ πάρουν καὶ νὰ ξεδιπλώσουν τὶς ψάθες ποῦ ἦταν σωριασμένες σ’ ένα ἄδειο ἀλῶνι.

‘Αλλὰ ‘ετὴν ταραχή τους, μόλις ἐπρόφθασαν νάπλωσουν τὴν πρώτη, καὶ τὸ σύγνεφο ἔξεσπασε.

Δὲν ἦταν σύγνεφο ποῦ ἔβρεγε ἐκεῖνο! Ήταν τουλούμι! ποῦ ἄδειαζε...

Τὸ κακὸ ἥλθε τόσον ἐξαφνικό, τόσο δεινὸ καὶ τόσο πολυθόρυβο, ποῦ ὅλοι τους τὰ ἔχασαν... ‘Επειτα, τί νὰ σκεπάσουν καὶ τὶ νάφησουν!.. ‘Ο κατακλυσμὸς ἐκεῖνος ἦταν ικανὸς νὰ συνεπάρῃ ακόμη καὶ τὶς ψάθες... ‘Αλλὰ μολοντοῦτο, δὲν ὑπογώρησαν εὐθὺς νικημένοι: ἐστάθηκαν στὴν ἀρχὴ νὰ πολεμήσουν σὰν τους γενναίους, νὰ ὑπερασπισθοῦν τὸ θηραυρό τους ἀπὸ τὰ νύχια τοῦ θεριοῦ. Μουσκίδι: ὅλοι τους, στραβωμένοι, ἀλαλιασμένοι, μὲ φωνές, μὲ βρισιές, μὲ βλαστήμιες, ἔτρεχαν ἀπὸ ἀλῶνις ἀλῶνι, ἀπλοναν, ἐσκέπαζαν, προσπαθοῦσαν να σώσουν ὅ, τι ὅ, τι... Εἶγαν καταφύτη καὶ καλοὶ γειτόνοι: καὶ τους ἔβοηθοῦσαν... ‘Αμιλητος ὁ Πανάγαρης, σκοτεινός, ἐργαζόταν σὰν τὸν τελευταῖον ἐργάτη. ‘Αλλὰ μπροστὰ ‘ετὸ κακὸ ἐκεῖνο, κάθε ἐργασία, κάθε ἀνθρώπινη βοήθεια ἦταν ἀνώφελη, ἀνίσχυρη. Καὶ σὲ λίγο, οἱ πιὸ ξένοι καὶ οἱ πιὸ δειλοί, ἐσταύρωσαν τὰ χέρια...

— Τὸ σταυρό σας! ἔβρυχήθηκε ὁ Πανάγαρης. Τί κάθετε; μπρόσ, καὶ ἐχαθήκαμε;

‘Αλλά... «‘Ο Αύτοκράτωρ ώμιλει καὶ ὁ σύρανὸς ἔβρόντα...»

Σὲ λίγο ἐσταύρωσαν τὰ γέρια καὶ οἱ ἐπιλοιποι.

"Εμεινε νάγωνιζεται μὲ τὶς ψάθες καὶ μὲ τὰ ληρόπανα, μόνος ὁ Πανάγαρης, τελευταῖος.

Τί ἔκαμψε καὶ αὐτός; "Ἐνα τίποτα, μιὰ τρύπα 'στὸ νερό... .

Ἡ σταφίδα, ἡ χρυσῆ σταφίδα, εἶχε γίνη λάσπη. Οἱ τράφοι τῶν ἀλώνιῶν εἶχαν ξεχειλίση ἀπὸ τὸ νερὸ τῆς βρογῆς, καὶ τὸ νερὸ αὐτὸ ἔτρεγε θολό, ἀνακατωμένο μὲ σταφίδα. Ὁ θησαυρὸς ἔφευγε, σκορπιζόταν, ἔχανόταν. Καὶ ἀν ἔμενε 'στ' ἀλώνια καὶ τίποτα, θὰ ἦταν πιὰ γιὰ τὸν λαμπίκο.. .

* * *

'Επιτέλους ἀπελπίσθηκε κι' ὁ ἴδιος ὁ νοικοκύρης. Καὶ ἐσταύρωσε τὰ κουρασμένα γέρια. Καὶ ἔμεινεν ἑκεῖ, ὄρθος καὶ βρεχούμενος, νὰ βλέπῃ τὴν καταστροφή του. Ἡ ὄρμὴ τῆς βρογῆς εἶχε λιγοστέψει, αλλὰ καὶ ὀλωσδιόλου νὰ ἔπαιε, τώρα πιὰ θάταν περιττό... Κ' ἐκύτταξε ἔνα γῦρο, κ' εἶδε τὰ γειτονικά κτήματα ἀνέγγικτα, καὶ τὴ σταφίδα τὴν ξένη ἀπλωμένη 'στὰ ξένα ἀλώνια, — ὡ φούρκα! — καὶ τὸν ἥλιο νὰ λάμπη παντοῦ, γαρὰ κ' εὐλογία, ἀσῆμι καὶ γρυσάφι... ."Α, ὅγι, ὁ Θεός του δὲν ἤταν δίκαιος, ὁ Γέρος του δὲν ἤταν καλός. Νὰ στέλνῃ ἔνα σύγνεφο, μονάχα ἔνα, 'ς ὅλο τὸν κάμπο, 'ς ὅλη τὴ Ζάχυνθο, καὶ τὸ σύγνεφο αὐτό, ποῦ μποροῦσε ἀν ἥθελες νὰ τὸ σκορπίσῃ μὲ μισό φύσημά του, νὰ τὸ φέρνῃ ἐπάνω ἀπὸ τὸ κτήμα του, νὰ τὸ σταυριτᾶ ἑκεῖ, καὶ νὰ τὸ προστάξῃ νάδειάσῃ ὅλο τὸ νερό του.

Μὰ γιατί, Θεέ του, τόσος θυμὸς καὶ τέτοια σκληρὴ θάδικια; Τὶ σου ἔκαμψε; Μὴ δὲν σου ἄναψε κεριά; μὴ δὲν σὲ παρακάλεσε, μὴ δὲν σ' εὐχαρίστησε ἀπὸ πρίν; Γιατί;

Στὸ «γιατί» αὐτὸ καμμιάν ἀπάντησι δὲν μποροῦσε νὰ δώσῃ τὸ ἐπαναστατημένο πνεῦμα τοῦ Πανάγαρη. 'Εξανακύτταξε τοὺς τράφους γεμάτους νερὸ καὶ σταφίδα, καὶ μὲ τὴ φαντασία εἶδε μπροστά του τὸ πρόσωπο τοῦ Θεοῦ του, πρόσωπο γέρου μὲ κάτασπρα γένεια, μὲ γέλιο χαϊρέκακο καὶ μογήρος, ἐγθύικὸ πρόσωπο, — κι' αἰσθάνθηκε τὴν καρδιά του νὰ ξεχειλίζῃ ἀπὸ θυμό, ἀπὸ μῆσος, ἀπὸ φούρκα, κ' ἔγινε σᾶν τρελός, καὶ τὸν πῆρε ἡ ὄργη καὶ τὸν ἐσήκωσε.

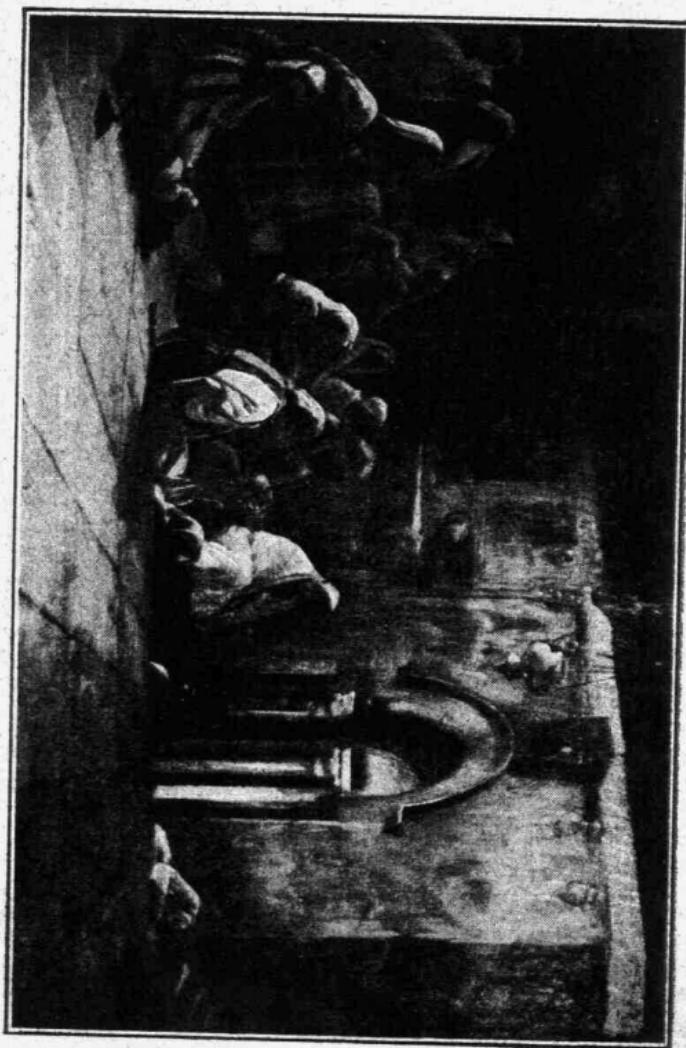
'Αιμίλητος πάντα καὶ σκοτεινός, — οἱ δικοὶ του ἔκλαιγκαν κ' ἐδεργόνταν, — ἔτρεξε ἵσια 'στὸ σπίτι, γάθηκε μέσα σᾶν ἀνεμοζάλη, ἀρπάξε τὸ δίκαιο, κ' ἔβγηκε 'στὸ πέτρινο κεφαλόσκυλο:

— "Ἐτσι τὸ ἥθελες, ἔ; "Ορσε λοιπὸν κ' ἔγώ!

Κ' ἐσημάδεψε τὸν οὐρανό, κ' ἔριξε δυὸς τουφεκιές -- τοῦ
Θεοῦ του.

Ιούλιος 1905.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ΕΙΣ ΒΗΘΛΕΕΜ — [εργον Θ. Ράλλη.]